

МИЛОВАН ВУЛОВИЋ

**СПОМЕНИЦИ И СПОМЕН — ОБЕЛЕЖЈА ПО РАТА
ЧАЧАНСКОГ КРАЈА**

Народни музеј у Чачку, у настојању да очува и заштити своје културно наслеђе, посебну пажњу посвећује споменицима и спомен обележјима народноослободилачког рата и револуције. Разноврсни по форми — споменици, спомен-плоче, бисте и спомен-чесме, постављени су у знак сећања на значајна места, догађаје и личности из народноослободилачког рата и револуције на територији коју Музеј покрива својом делатношћу.

Задатак овога рада је да каталoшки прикаже све споменике нашег подручја. У овој свесци Зборника обрађени су споменици постављени у Чачку, док ће у наредном броју бити обухваћени споменици осталих насељених места, по азбучном реду. За сваки споменик дат је опис, димензије и најнеопходнији подаци, а текст је пренет у изворном облику.

Овај рад је само један од прилога којим Народни музеј обележава тридесетогодишњицу револуције, јер ови објекти, без об-

зира на њихове уметничке вредности, имају културно-историјски значај.

1. Бате Јанковића ул. бр. 50

Спомен-плоча постављена на згради Музеја револуционарне омладине у којој је заседао штаб Чачанског партизанског одреда 1941. године. Плоча (59,2 x 54,7) је од црног мермера са уклесаним позапћеним словима и петокраком изнад текста:

„У овој кући у ослобођеном Чачку заседавао је штаб Чачанског партизанског одреда првих дана октобра 1941 године и руководио борбом народног устанка у чачанском округу.

1-X-1951. г.

Савез браца Н. О. Рата
града Чачка“

2. Бате Јанковића ул. бр. 50

Спомен-биста Милана Бате Јанковића, постављена је у парку Музеја револуционарне омладине. Биста (106 x 104 см) је израђена од драгачевског пешчара, а стоји на високом постољу (104 x 50 см) од истог материјала. Откривена је 1. октобра 1966. године. Рад је вајара Виде Јоцић. На постољу је текст:

„Милан Бата Јанковић 1919 — 1941.“

3. Браће Глишића ул. бр. 6

Спомен-плоча постављена на фасади зграде у којој су радили Уједињени раднички синдикати. Плоча (77,5 x 40 см) је од црног мермера са уклесаним словима следеће садржине:

„У овој згради су успешно радили уједињени раднички синдикати Чачка од 1930 до 1941 године.

Борећи се за своја економска и политичка права радничка класа се припремала за револуцију у којој није жалила жртве.

23. IV 1959 год.

Синдикално веће Чачак“

4. Булевар октобарске револуције ул. бр. 1

Спомен-биста др Драгише Мишовића, постављена испред шко-

МИЛОВАН ВУЛОВИЋ

ле која носи његово име. Биста (73 x 53 см) је од бронзе, а стоји на постољу (135 x 55 см) од црног мермера. Откривена је 3. децембра 1959. године. Рад је вајара Оскара Бербеље. На постољу је текст:

„Др Драгиша Мишовић 1898 — 1939.“

5. 29. новембар ул. бр. 14

Спомен-биста народном хероју Милици Павловић, постављена испред школе која носи њено име. Биста (65 x 25 см) је од бронзе, а стоји на постољу (135 x 50 см) од црног мермера. Откривена је 8. јуна 1959. године. Рад је вајара Живорада Максимовића. На постољу је текст:

„Милица Павловић Дара 1915 — 1944.“

6. 29. новембар ул. бр. 14

Спомен-плоча постављена у холу Основне школе „Милица Павловић“. Плоча (46 x 33 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима. Текст гласи:

„У просторијама ове школе пред Други светски рат Народни херој Милица Павловић — Дара одржавала је илегалне састанке са радницима овога краја.

8 јуни 1959 године

Пионирски одред
„Милица Павловић“

7. Др Драгише Мишовића ул. број 170

Спомен-плоча постављена на фасади зграде касарне „Ратко Митровић“, посвећена ученицима бившег Војно-техничког завода, палим у народноослободилачком рату. Плоча (90 x 104 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима и петокраком изнад текста:

„Велика дела се плаћају великим жртвама од малог колектива од 100 ученика бившег војно техничког завода изгинули су у Н. О. Б. и помрли.

Погинули у Н. О. Б.

Драгомир Боковић, Гвозден Пауновић, Раденко Берамилац, Јовиша Новаковић, Радоси Маријановић, Милан Тодоровић, Славољуб Радоњић, Слободан Средојевић, Средоје Васићић, Добривоје Боковић, Милован Токовић, Срећко Кузмановић, Милан Радосављевић, Петар Поповић, Драгољуб Јаковљевић, Драгомир Ружићић, Душан Рајовић, Бошко Вељовић, Војислав Пешић, Миодраг Савић, Петар Марковић, Рајко Тепчевић.

Помрли

Милија Вуковић, Слободан Јовановић, Димитрије Ђирић, Павле Рајичић, Војимир Васовић, Урош Величковић, Раде Стеванчевић, Миодраг Вукосављевић, Живорад Васовић, Милорад Драмаић, Миливоје Милинковић, Василије Мићовић, Милосав Белкапић, Милосав Ковачевић, Славко Јовашевић, Вучко Јовичић, Маринко Миладиновић

29 новембар 1953 год.
Чачак

У знак сећања
преживели другови“

8. Др Драгише Мишовића ул. бр. 43

Спомен-плоча постављена на фасади зграде у којој је живео и радио др Драгиша Мишовић. Плоча (65 x 50 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„У овој кући је живео Др Драгиша Мишовић првоборац радничке класе који је убијен 1939 године од ненародног режима

Смрт фашизму — Слобода народу

Градски одбор савеза бораца народноослободилачког рата
7-VII-1949 године
Чачак“

9. Др Драгише Мишовића ул. бр. 152

Спомен-плоча постављена на фасади управне зграде предузећа „Цер“, у знак сећања на постојање концентрационог логора у време фашистичке окупације. Плоча (99 x 78 см) са словима изливена је у бронзи следеће садржине:

„У овој згради у току народне револуције био је концентрацијони логор у коме је преки војни суд окупатора од почетка децембра 1941. до краја јануара 1942. године осудио на смрт и прогањање у друге логоре велики број родољуба и бораца партизанских одреда.

25. маја 1963.

Чачак

Колектив предузећа „Цер“
на дан десетогодишњице
свог оснивања.“

10. Др Драгише Мишовића ул. бр. 150

Спомен-плоча постављена на фасади управне зграде предузећа „Ремонт“, у знак сећања на раднике и службенике бившег Војно-техничког завода пале у народноослободилачком рату. Плоча је од црног мермера са уклесаним словима и састоји се из три дела: први, са уклесаним насловом (170 x 18 см); други, са именима палих бораца (180,2 x 105 см); трећи, базис (190 x 12 см) који на крајевима има по једну коцку (11,5 x 11,5 см) на коју належе плоча. Изнад плоче је посебно изрезана петокрака. На плочи је текст:

„Радници и службеници Војнотехничког завода Чачак пали у народноослободилачком рату и народној револуцији од 1941 до 1945 године.

Бабић Слободан, Бабовић Светозар, Богдановић Живорад, Божанић Срећко, Бојовић Милија, Божовић Милош, Божовић Милутин, Бугарчић Александар, Бузуровић Смајо, Василић Велимир, Василић Средоје, Васиљевић Ратко, Васојевић Милован, Величковић Алекса, Вељовић Бошко, Вељовић Добросав, Видић Милорад, Влајковић Радисав, Војиновић Милутин, Вујовић Радослав, Вукајловић Миленко, Вуковић Драгољуб, Гавриловић Радисав, Голбер Игор, Груловић Првослав, Дабовић Миодраг, Добричић Драгољуб, Драговић Љубомир, Боковић Драгомир, Боковић Младен, Борђевић Бранислав, Борђевић Милан, Буровић Радосав, Живановић Момчило, Живановић Срећко, Живковић Радоје, Зедачек Драгутин, Ивковић Миодраг, Иконић Никола, Илић Димитрије, Јаковљевић Драгољуб, Јањић Велимир, Јањић Радован, Јовановић Драгослав, Јовановић Радован, Јовашевић Живко, Јовашевић Младен, Јоксимовић Стево, Јоксимовић Чедо, Јовичић Љубисав, Јосиповић Радомир, Јоцивић Богољуб, Карачић Анђелко, Карачић Душан, Карачић Срећко, Киковић Миломир, Кићановић Милорад, Кнежевић Милош,

Ковачевић Милисав, Ковачевић Милосав, Којовић Радојица, Костић Коле, Костић Радомир, Крупез Радмила, Кузмановић Срећко, Куловић Миодраг, Лазовић Драгомир, Лишанчић Будимир, Лишанчић Матије, Лишанчић Миленко, Луковић Милутин, Манговић Драгољуб, Мандић Војислав, Марковић Драгослав, Марковић Илија, Марковић Милинко, Марковић Петар, Марковић Радослав, Марјановић Радош, Матовић Дамјан, Матовић Миодраг, Маслаћ Милољуб, Маћић Трифун, Мејовић Петар, Мијајиловић Ратко, Милићевић Вукадин, Милић Љубисав, Милићевић Миленко, Милошевић Милош, Мирковић Живота, Мирковић Мирко, Митровић Радоје, Митровић М. Ратко, Митровић Сретен, Михаиловић Петар, Мојовић Марко, Мојсиловић Миодраг, Милетић Добросав, Нешовић Богосав, Николић Благоје, Новаковић Јовиша, Обреновић Недељко, Павловић Добривоје, Павловић Милан, Павловић Сретен, Пајевић Срећко, Пајић Војислав, Пајић Крстомир, Палаалић Богољуб, Пантелић Живорад, Пантелић Радојко, Пауновић Гвозден, Пејица Драгослав, Пекић Милисав, Пековић Јован, Петронијевић Бошко, Петронијевић Предислав, Петровић Душан, Петровић Драгослав, Петровић Лазар, Петровић Сретен, Пешић Војислав, Пешић Милић, Плазинић Димитрије, Поповић Јован, Пропадовић Коса, Поповић Петар, Радосављевић Милан, Радосављевић Момчило, Радивојевић Живорад, Радоњић Славко, Рајовић Душан, Ранковић Богољуб, Ранковић Живорин, Рафаиловић Светозар, Ружицић Драгомир, Савић Миодраг, Сенеш Антон, Симовић Драгомир, Средојевић Слободан, Станић Станко, Станисављевић Милутин, Стеванчевић Радован, Стевовић Драгољуб, Стефановић Мишо, Стефановић Обрад, Стојић Витомир, Суботић Богдан, Суботић Велибор, Танасковић Велимир, Тепчевић Рајко, Терзић Танаско, Тодоровић Милан, Тодосијевић Љубомир, Токовић Милован, Томашевић Борбе, Томашевић Милош, Топаловић Милољуб, Тришић Миодраг, Берамилац Раденко, Ђирић Драгиша, Ђурчић Илија, Ђурчић Радомир, Шићевић Владан, Шолајић Јеврем.

Жртве фашистичког терора

Вуковић Милија, Весели Рудоф, Боковић Добривоје, Илић Радомир, Караичић Сретен, Кувекаловић Радоје, Новаковић Миле, Ранђић Добросав, Стефановић Борисав.

Колектив

4 јула 1963 године
Чачак

Војне поште 1362 на дан
десетогодишњице оснивања"

11. Железничка станица

Спомен-плоча, постављена на фасади зграде Железничке станице, посвећена железничким радницима палим у народноослободилачком рату. Плоча (69 x 94 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима и петокраком изнад текста:

„Поколења ће се поносити великим делима за која су у Народној револуцији 1941—1945 год. положили своје животе

Дуле Милосављевић, отпр. возова, Милан Јаковљевић, шеф станице, Радован Богетић, телеграфиста, Милутин Марковић, скретничар, Милош Васовић, возовођа, Миломир Радојевић, отпр. возова, Богољуб Ристић, пртљажар, Драгољуб Јаковљевић — Чиле, механичар, Момчило Круљ, пруж. радник, Милан Томић, отпр. возова, Милија Јововић, скретничар.

7 јули 1951 год.

Својим друговима
железничари Чачка“

12. Индустијски пролаз ул. бр. 6

Спомен-биста народном хероју Божу Томићу, постављена испред управне зграде Фабрике хартије. Биста (62 x 76 см) је исклесана од драгачевског пешчара, а стоји на постољу (144,5 x 58,3 см) од истог материјала. На постољу је текст:

„Народни херој Божо Томић“

13. Индустијски пролаз ул. бр. 6

Спомен-плоча, постављена на фасади управне зграде Фабрике хартије, посвећена радницима палим у народноослободилачком рату. Плоча (78 x 133 см) је од црног мермера са уклесаним бело обојеним словима и петокраком изнад текста:

„СПОМЕН ПЛОЧА

Радни колектив Фабрике хартије — Чачак подиже ову спомен плочу у знак захвалности и сећања на своје другове који дадоше своје животе за слободу наше земље 1941—1945 год.

Мацаревић Милорад, ложач, Младеновић Живота, ложач, Сарага Симо, столар, Токовић Милован, механичар, Тодосијевић Милош, дреер, Миљановић Првослав, дреер, Томић Божо, радник,

Карличић Срећко, радник, Стевчић Ненад, радник, Радосављевић Косара, радница, Ножанчић Госпава, радница, Томашевић Милош, радник, Кубјеш Љубиша, радник, Лучић Славиша, ученик, Дробњак Павле, радник, Стаменић Буро, радник, Дамљановић Радош, радник, Лазовић Драгиша, радник, Јовановић Милош, радник, Вучићевић Јово, радник, Рајовић Душан, радник.

Нека нас ова спомен плоча вечито сећа на пале другове а млади нараштаји нека се васпитавају на светлим примерима палих другова.

Смрт фашизму — Слобода народу

Чачак
7 јули 1951 г.

Радни колектив
Фабрике хартије—Чачак“

14. Кнез Милоша ул. бр. 31

Спомен-плоча, постављена на фасади зграде у којој се родила и живела народни херој Милица Павловић. Плоча (46,5 x 48,5 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„У овој кући се родила и живела Милица Павловић Дара комуниста и Народни херој

Смрт фашизму — Слобода народу

7-VII-1950 године
Чачак

Градски одбор савеза бораца
Народноослободилачког рата“

15. Љубићска ул. бр. 20

Спомен-плоча, постављена на згради где је у време окупације илегално радила техника Месног комитета. Плоча (76 x 60 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„У овој кући је радила илегално од 1941 до 1943 године партиска техника Месног комитета КПЈ Чачак

7-VII-1949 год.
Чачак

Градски одбор савеза бораца
народно ослободилачког рата“

16. Ново гробље

Споменик др Драгиши Мишовићу на Новом гробљу. Гробница је израђена од грубо тесаног и фугованог камена (312 x 242 см). На гробници се налази седам мањих стубова, рађених истом техни-

ком као гробница, а између себе повезаних масивним ланцима. На источној страни гробнице постављена је биста (50 x 30 см) од бронзе на постаменту од белог мермера, који се састоји из два дела: доњег дужног (95 x 43 x 33 см) и горњег краћег и нешто ужег дела (22 x 38 x 32 см). На горњем делу постамента уклесана је петокрака, од истог материјала, у кругу, и посебно уграђена. Споменик је откривен 20. октобра 1940. године, а израдио га Франческо Бербеља, каменорезац из Чачка. Биста је рад вајара Пиперског, рађена према посмртном отиску. У време рата биста је скинута и сакривена и после ослобођења враћена. На постаменту је текст:

„Др Драгиша Мишовић 27-III-1897 — 18-I-1939 Радни народ Србије своме првоборцу“

17. Ново гробље

Споменик Милану Радосављевићу Абазу на Новом гробљу. Гробница (204 x 104 см) је израђена од танких камених плоча, међу собом повезаних фугнама. Изнад гробнице уздиже се постаменат одређен за бисту неправилног геометријског облика (127 x 34 x 60 см), израђен од бстона који је штокован. Са леве стране постамента наслања се правоугаони део (90 x 57 см) у коме је уграђена плоча. Овај правоугаони део оивичен је са доње и леве стране зидом од цигле. Плоча (60 x 30,5 см) је од црног мермера са уклесаним словима:

„Верном сину отаџбине, храбром борцу и руководиоцу народне партизанске војске члану ЦКСКОЈ-а Милану Радосављевићу — Абазу у знак највеће захвалности.

Извиђачи и савез бораца Чачак“

18. Ново гробље

Споменик на Новом гробљу посвећен стрељаним у првим данима борбе у Чачку и погинулим борцима у Другој пролетерској бригади. Гробница је израђена од грубо тесаног и фугованог камена (380 x 490 см). На гробници се налази десет мањих стубова, од истог материјала као гробница, а између себе повезани су масивним ланцима. На источној страни гробнице постављен је споменик (248 x 107 x 23 см) правоугаоног облика, израђен од масивних и грубо тесаних камених блокова. На врху је уграђена петокрака од црног мермера. Са леве стране на споменик се наслања сокл (77 x 32 x 42

см) на коме је уграђена камена ваза за цвеће. На споменик је уграђена плоча (136 x 45 см) од црног мермера са уклесаним словима:

„Палим у народно ослободилачком рату за слободу и социјализам 1941 — 1945.

Стрељани у првим данима борбе у Чачку: Александар — Ацо Бурчић адвокат, Александар Гајовић земљор., Бранко Радовић земљор., Давид Нафтали професор, Живко Грујичић земљор., Живота Петронијевић ђак, Момчило Катанић лекар, Милош Милошевић столар, Ранисав Благојевић абација, Софија Грујичић домаћица, Сретен Благојевић земљор.

Поинули у II Пролетерској бригади: Божидар Мацановић, Вук Затежић, Добросав Павић, Коле Костић, Љубиша Костић „Криви“, Милан Глишић, Милован Минић, Милорад Татић, Мирослав Бјеличић, Момчило Лончаревић „Лика“, Никола Крга, Перо Вукша, Раде Станковић, Рајица Маринковић, Ратко Веселиновић „Ругоња“ Саво Ратковић

17-XI-1956 г.

Чачак

Општински одбор савеза бораца
народно ослободилачког рата
Чачак“

19. Пиварска ул. бр. 9

Спомен-плоча постављена на фасади зграде бивше штампарије одакле је Окружни комитет руководио устанком. Плоча (97 x 61,5 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима и петокраком изнад текста:

„Савез бораца Народно-ослободилачког рата — за град Чачак подиже ову Спомен плочу на месту одакле је 1941 год. руководио Окружни комитет Комунистичке партије Југославије борбом против окупатора и домаћих издајника у знаку захвалности и сећања

Смрт фашизму — Слобода народу

22-XII-1948 год.

Чачак

Градски одбор савеза бораца
народно-ослободилачког рата“

20. Рајићева ул. бр. 5

Спомен-плоча постављена на фасади зграде Завода за урбанизам и пројектовање, где је у ослобођеном Чачку 1941. године радио народноослободилачки одбор. Плоча (54,5 x 82 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима и петокраком изнад текста:

„Са овога места 1941 год. у ослобођеном граду руководио је

први Народно-ослободилачки одбор те се у знаку сећања подиже ова: Спомен плоча

22-XII-1948 год.

Чачак

Градски одбор Савеза бораца
Народно-ослободилачког рата“

21. Ратка Митровића ул. бр. 100

Спомен-плоча постављена на фасади зграде у којој је живео и радио народни херој Ратко Митровић. Плоча (41,8 x 52 см) је од црног мермера са уклесаним златним словима и петокраком изнад текста:

„У овој кући је живео и радио политички комесар Чачанског партизанског одреда и Народни херој Ратко Митровић

Смрт фашизму — Слобода народу

7-VII-1950. год.

Чачак

Градски одбор савеза бораца
народно ослободилачког рата“

22. Ратка Митровића ул. бр. 8

Спомен-плоча постављена на фасади ресторана „Београд“ у знак сећања на одржано саветовање чланова СКОЈ-а. Плоча (59 x 70 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„Нека се млада поколења надахњују великим делима СКОЈ-а.

У славној 1941 години на овом месту је одржано саветовање на коме су говорили истакнути руководиоци СКОЈ-а. Иво — Лола Рибар и Миле Радосављевић „Абаз“ у част 32 годишњице СКОЈ-а

27-XI-1951 год.

Градски комитет НО
Чачак“

23. Ратка Митровића ул. бр. 171

Спомен-плоча постављена десно од улазних врата на згради у којој је 1939. године изабран Месни комитет. Плоча (48 x 56 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„Децембра 1939 године, у овој кући, одржана је конференција Комунистичке партије на којој је изабран месни комитет у Чачку и одржано више састанака чланова КПЈ на којима су организовали свој илегални рад.

4 јули 1957 г.

Општински одбор
савеза бораца НОР-а Чачак“

24. Ратка Митровића ул. бр. 5

Спомен-плоча постављена на фасади зграде бивше Банке у којој је радила Команда места 1941. године. Плоча (56 x 81 см) је од црног мермера са уклесаним позлаћеним словима и петокраком изнад текста:

„У борби за ослобођење од окупаторског јарма и домаћих слугу у овој кући године 1941 радила је Команда места за град Чачак у знаку захвалности и сећања ову спомен плочу подиже Градски одбор Савеза бораца Народно-ослободилачког рата

22 XII 1948 год.

Чачак“

25. Ратка Митровића ул. бр. 18

Спомен-плоча постављена у улазном холу Поште, посвећена радницима и службеницима Поште палим у народноослободилачком рату. Плоча (119 x 77,5 см) је од белог мермера са уклесаним златним словима. Испод наслова уклесана је, црвено обојена, петокрака са српом и чекићем. Текст гласи:

„ПТТ радницима и службеницима Чачка палим у Народно-ослободилачком рату против фашистичких поробљивача и домаћих издајника од 1941 — 1945 године

Ракочевић Мирко, службеник дирекције ПТТ Чачак, члан КПЈ, стрељан у Чачку 1941 године, Прелић Радомир, службеник дирекције ПТТ Чачак, члан КПЈ, команд. места у Гучи — заклан од чет. 1941 год. Лукић Богољуб, службеник дирекције ПТТ Чачак, члан КПЈ погинуо у НОБ 1942 године, Петровић Јелка, управник поште Чачак, члан КПЈ, заклана, од четника 1945 године, Богунковић Трифун, службеник дирекције ПТТ Чачак, члан КПЈ, стрељан 1942 године, Албахари Јакоб, службеник дирекције ПТТ Чачак, стрељан на Сајмишту 1941 године, Ферјанчић Виктор, службеник дирекције ПТТ Чачак, стрељан на Бањици 1942 године, Богосављевић Миленко, службеник дирекције ПТТ Чачак, члан КПЈ, погинуо у НОБ 1944 године, Делибашић Борбе, службеник дирекције ПТТ Чачак, стрељан на Бањици 1942 године

Светли ликови наших погинулих другова служиће као пример како треба волети своју домовину и борити се за слободу и независност својих народа.

ПТТ колектив Чачак у знак признања и захвалности палим

жртвама открише ову плочу 2 новембра 1952 године у част одржавања VI Конгреса комунистичке партије Југославије и дана пуштања аутоматске телефонске централе у Чачку.
2 новембар 1952“

26. Синђелићева ул. бр. 19

Спомен-плоча постављена на згради у којој су у време окупације одржавани илегални састанци. Плоча (58,5 x 59,2 см) је од црног мермера са уклесаним златним словима и петокраком изнад текста:

„У време најстрашнијег терора од 1941 до 1943. год. у овој кући су одржавани илегални састанци месног и окружног партијског руководства

Смрт фашизму — Слобода народу

7—VII—1949 год.
Чачак

Градски одбор
савеза бораца НО. рата Чачак“

27. Стадион ФК „Борац“

Спомен-плоча постављена на фасади зграде економата ФК „Борац“ у знак сећања на прве жртве стрељане од немачког окупатора на овом стадиону. Плоча (93 x 64 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„На овом фудбалском игралишту су 20 јула 1941. у првим данима народноослободилачке борбе као прве жртве немачког окупатора стрељани борци и родољуби. Александар-Ацо Ђурчић, адвокат, Александар Гајовић, земљорадник, Бранко Радовић, земљорадник, Давид Нафтали, професор, Живко Грујичић, земљорадник, Живота Петронијевић, бака, Момчило Катанић, лекар, Милош Милошевић, столар, Ранисав Благојевић, абација, Софија Грујичић, домаћица, Сретен Благојевић, земљорадник.

4 јули 1957

V основна организација
савеза бораца НОР Чачак“

28. Старо гробље

Споменик Виктору Грнчару и свим Словенцима и Словенкама прогнаним у Србију, који су пали у народној револуцији. Гробница (224 x 101 см) је израђена од бстона који је штокован. На

гробници се уздиже постоље неправилног геометријског облика на коме је уграђена плоча. Плоча (70 x 52 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„Виктор Грнчар словенац прогнаник 1881—1942 свим словенцима и словенкама прогнаним у Србију од стране окупатора 1941 године који су пали у народној револуцији од 1941 до 1945 године у чачанском крају

4 јула 1963 године
Чачак

Удружење бораца
Народноослободилачког рата”

29. Учитељска ул. бр. 8

Спомен-плоча постављена на фасади зграде Учитељског дома где су 1941. године одржане конференција КП и СКОЈ-а за чачански округ и организовани идеолошко-политички курсеви. Плоча (48,5 x 60 см) је од црног мермера са уклесаним словима и петокраком изнад текста:

„У овој згради 1941 године у јеку оружаног устанка одржане су конференције Комунистичке партије и СКОЈ-а за чачански округ на којим су изабрана њихова руководства.

Крајем исте године ту су организовани идеолошко-политички курсеви за чланове КПЈ и одржано је саветовање о изградњи народне власти.

4 јули 1957 г.
Чачак

Општински одбор
савеза бораца НОР-а Чачак”

30. Хајдук Вељкова ул. бр. 45

Спомен-плоча постављена на фасади зграде Ветеринарске станице у знак сећања на погинулог друга. Плоча (51,8 x 42,5 см) је од црног мермера са уклесаном петокраком изнад текста. На плочи је текст црним словима:

„Јелић Бранко студент ветерине погинуо као борац Чачанског партизанског одреда 1944 године на Оровици — Ужичка Пожега.

7 јули 1961 године

Друштво ветеринара
и ветер. техничара
Чачак”

31. Цара Душана ул. бр. 10

Спомен-плоча постављена на фасади зграде Уметничке галереје

рије „Надежда Петровић” постављена у знак сећања на формирање Градске милиције. Плоча (82,5 x 55,5 см) са словима и печатом Градске милиције изнад текста, изливена је у бронзи:

„ Одлуком штаба Чачанског партизанског одреда „Драгиша Мишовић” 3. октобра 1941. године у ослобођеном Чачку формирана је у овој згради Градска јединица Народне милиције

13. маја 1964 године

Скупштина општине Чачак”

32. Цара Душана ул. бр. 10

Спомен-плоча, постављена на фасади дома ДТВ „Партизан”, посвећена палим борцима у народноослободилачком рату, члановима фудбалског клуба „Борац”. Плоча (130 x 100 см) је од белог мермера са уклесаним словима и петокраком, посебно урезаном, изнад плоче. Текст гласи:

„Спорт клуб „Борац” одгајао је и спремао кадрове за народну револуцију, међу њима и такве који су положили животе за слободу своје земље.

Митровић Ратко — Народни херој, Антић Драгослав, Бугарчић Алекса, Бојовић Душан, Бошковић Вукола, Божић Александар, Бузуровић Смајо, Всселиновић Ратко, Видић Милорад, Волић Бори воје, Вранић Драган, Вилимановић Момчило, Вилимановић Радмило, Голбер Игор, Глашић Љубиша, Дамљановић Милојко, Боковић Драгомир, Боковић Војислав, Борђевић Милан, Живковић Предраг, Живковић Борислав, Ивковић Миодраг, Јовановић Миланко, Јовановић Александар, Јанковић Бато, Јовановић Милојко, Јовашевић Коста, Јовашевић Славко, Јовановић Александар, Костић Ратомир, Катанић Момчило, Комадаско Борђе, Кухар Стјепан, Карличић Срећко, Ковачевић Средојс, Карличић Анђелко, Милетић Добросав, Милић Милован, Матијевић Мирољуб, Маринковић Јован, Милићевић Милан, Митровић Драган, Милошевић Милисав, Мајсторовић Предраг, Мејовић Петар, Маричић Славомир, Матовић Стеван, Мишовић Драгиша, Маринковић Рајица, Милић Радослав, Митровић Данило, Мариновић Љубиша, Марић Милић, Мариновић Миломир, Недељковић Драгољуб, Наумовић Љубиша, Нешковић Мирољуб, Перишић Димитрије, Петровић Милан, Пенчић Милић, Пауновић Братислав, Поповић Петар, Пауновић Гвозден, Радосављевић Милан, Рашковић Тића, Радосављевић Момчило, Радосављевић Радојица, Станишић Милорад, Ступар Славко, Спасић Божидар, Стишовић Слобо-

дан, Спасић Момчило, Стевчић Ненад, Средојевић Слободан, Сунарић Недељко, Стефановић Ратко, Туцаковић Миливоје, Токовић Миладин, Бурчић Александар

На дан 25-годишњице оснивања

29 јуна 1951 год.

Спортско друштво „Борац”

33. Цара Душана ул. бр. 9

Спомен-биста Радомира Буракића, постављена је у холу Више техничке школе. Биста (88 x 53 см) је израђена од бронзе, а стоји на дрвеном постаменту (11 x 47 см). Рад је вајара Живорада Максимовића. На постаменту је текст:

„Народни херој Радомир Буракић
1920 — 1943”

34. Филипа Филиповића ул. бр.

Спомен-плоча постављена на фасади зграде у којој је живео и радио Миодраг Ивковић. Плоча (121 x 77 см) са рељефним ликом Миодраг Ивковић изнад текста, изливена је у бронзи:

„У овој кући живео је и радио Миодраг — Миле Ивковић студент технике и секретар универзитетског комитета КПЈ на београдском универзитету 1940—1941. и инструктор ПК КПЈ у Мачви 1941—1942. године. Рођен у Чачку 13. X 1919. Убијен 14. VI 1944. у Маутхаузену.

Октобар 1967.

Савез комуниста
општине Чачак”

35. Ломина ул. бр. 53

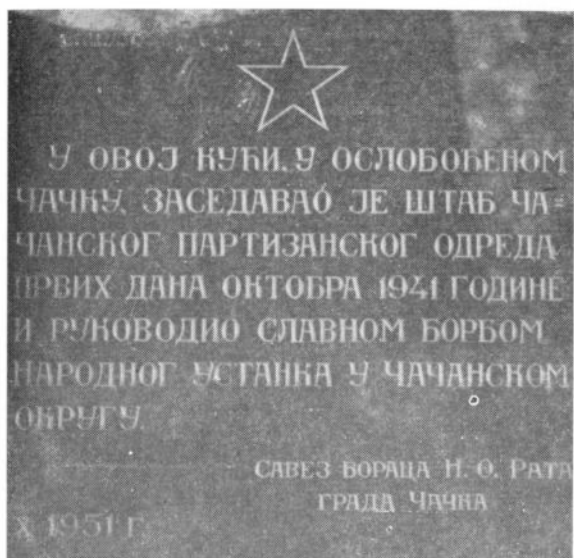
Спомен-плоча на фасади зграде у којој је рођен Коста Новаковић. Плоча (74 x 52 см) са словима изливена је у бронзи и следеће је садржине:

„У овој кући је рођен Коста Новаковић 1886—1930. истакнути револуционар радничког покрета Србије и вишегодишњи члан Централног комитета КПЈ

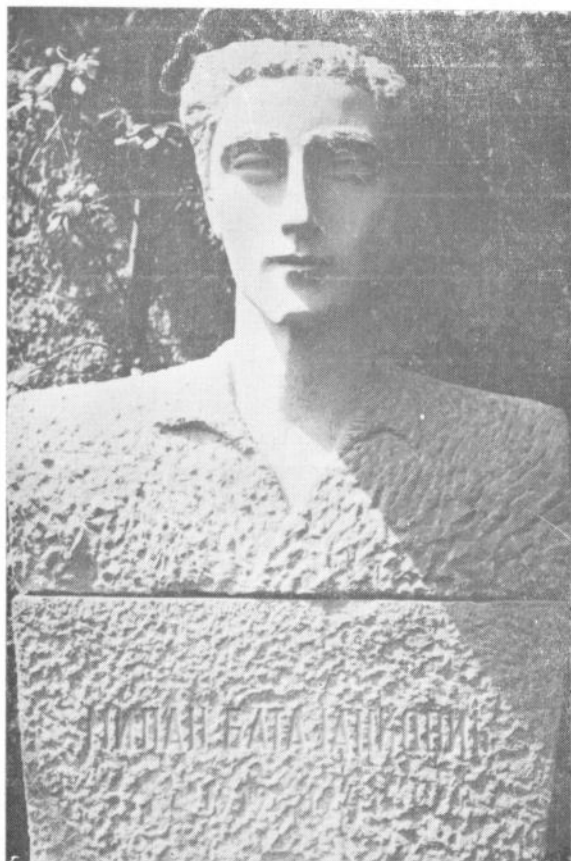
Чачак 1966.

Савез комуниста
општине Чачак”

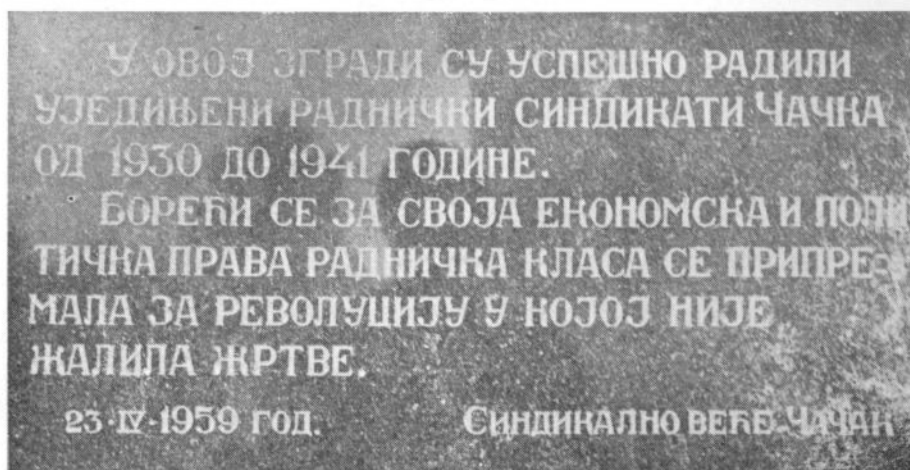

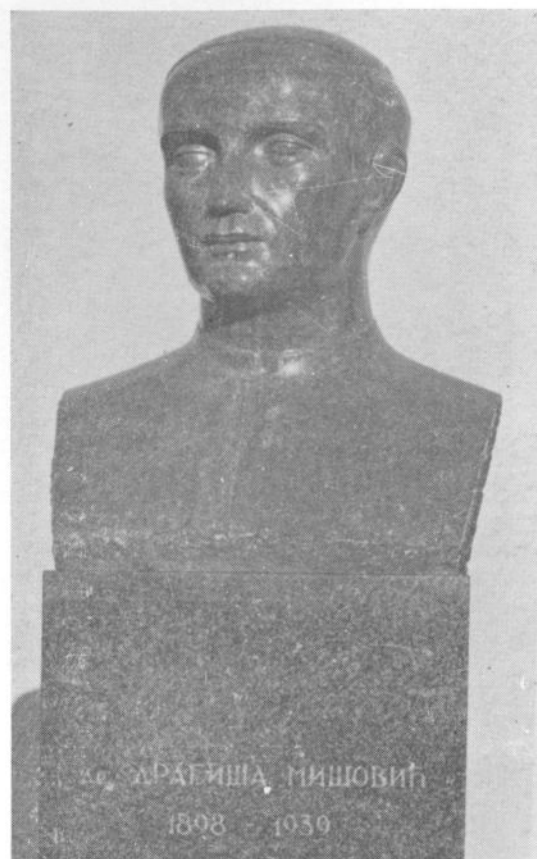
1.

2.

3.

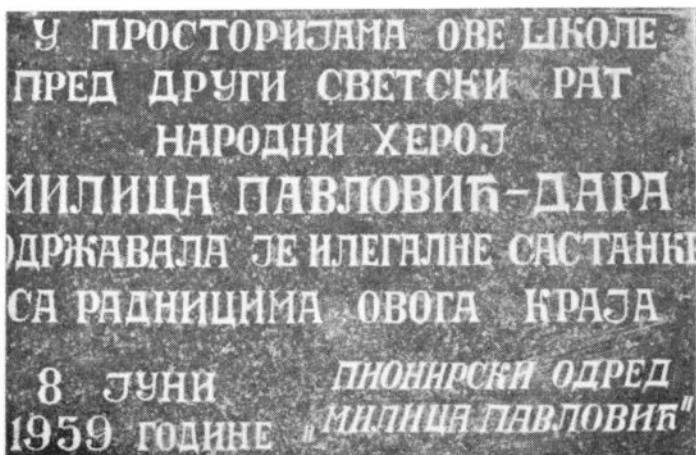
4.

5

7.

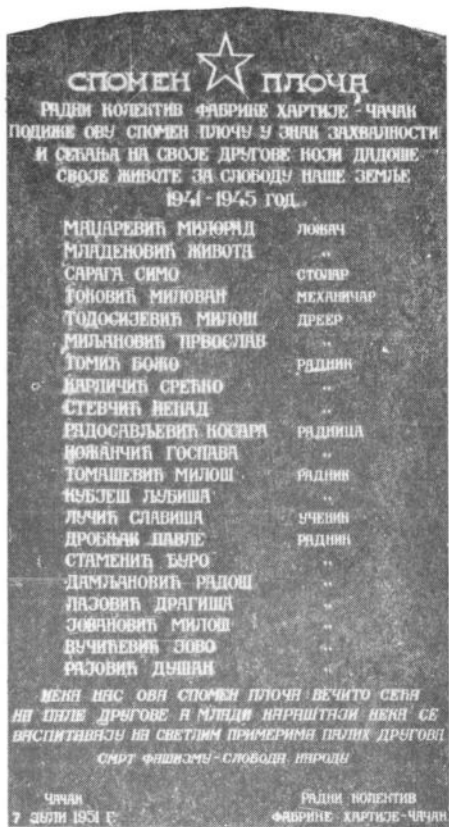
6.

8.

13.

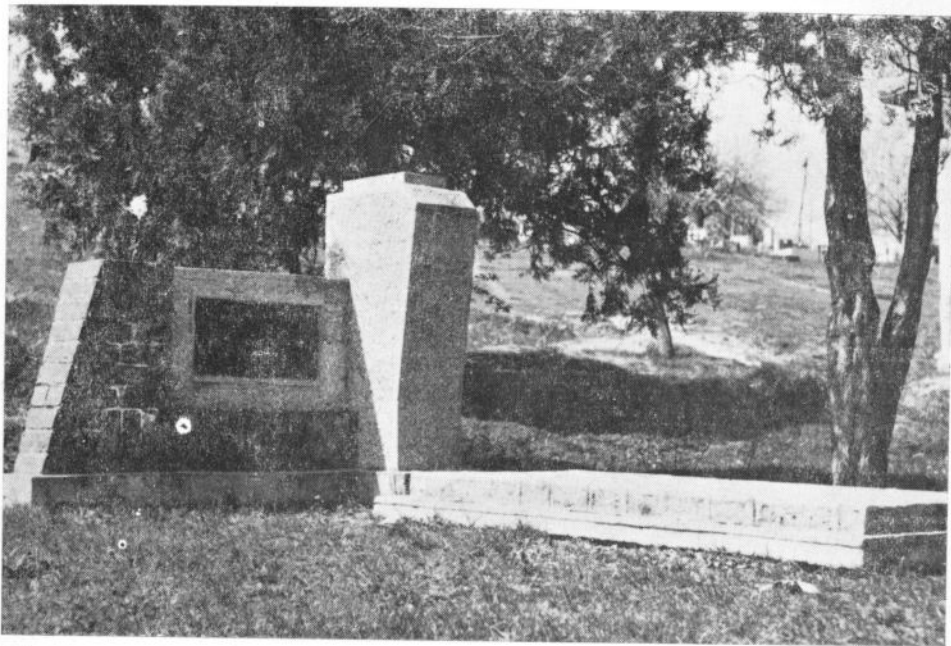
14.

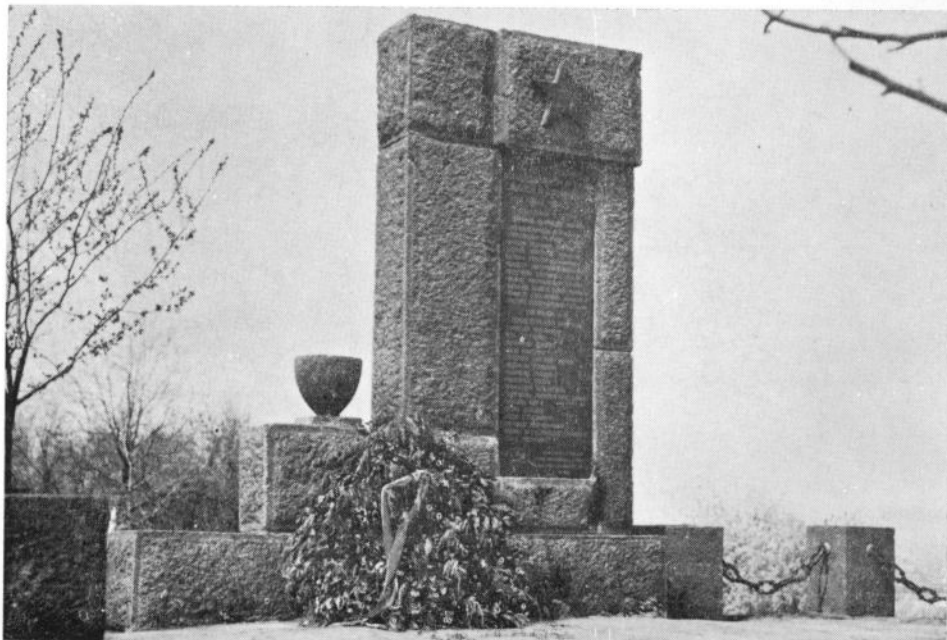
16

15.

17.

18.

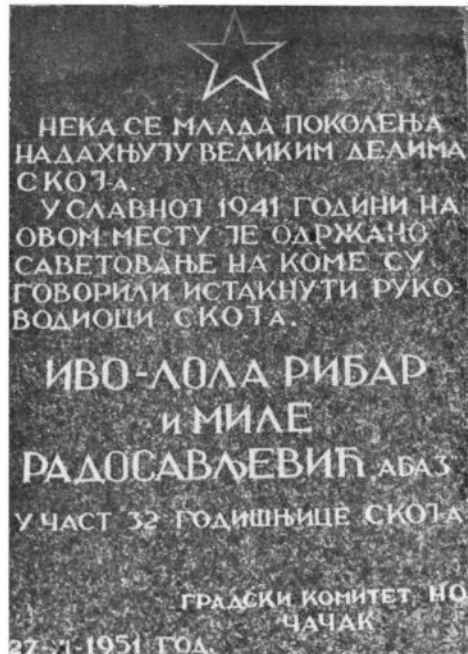
19.

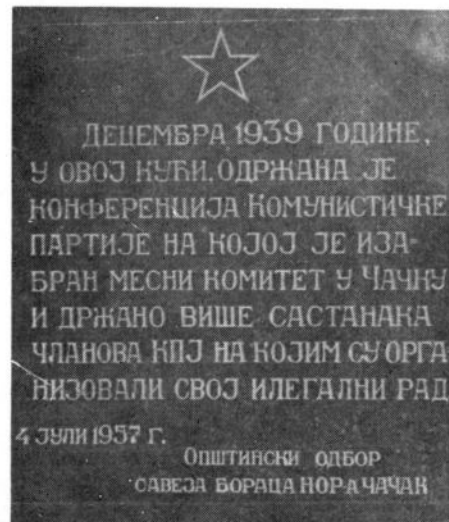
20.

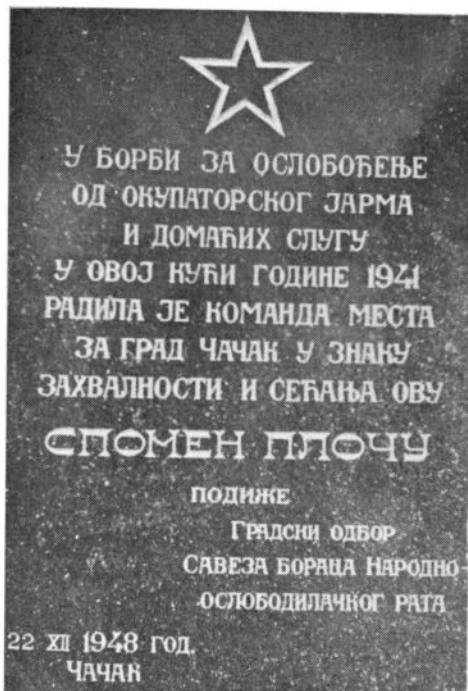
21.

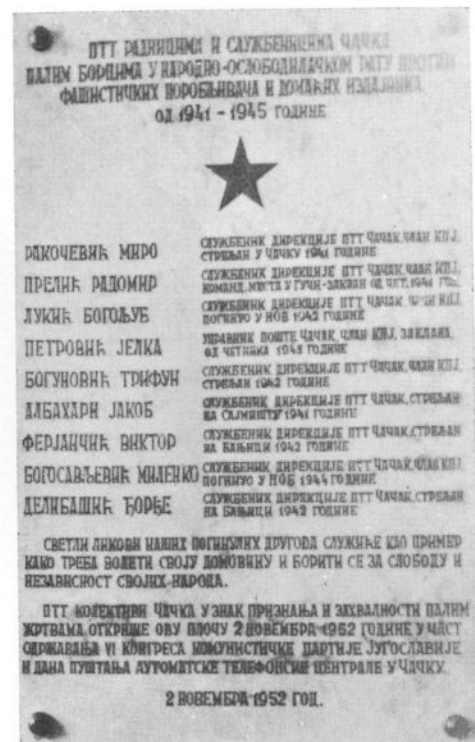
22.

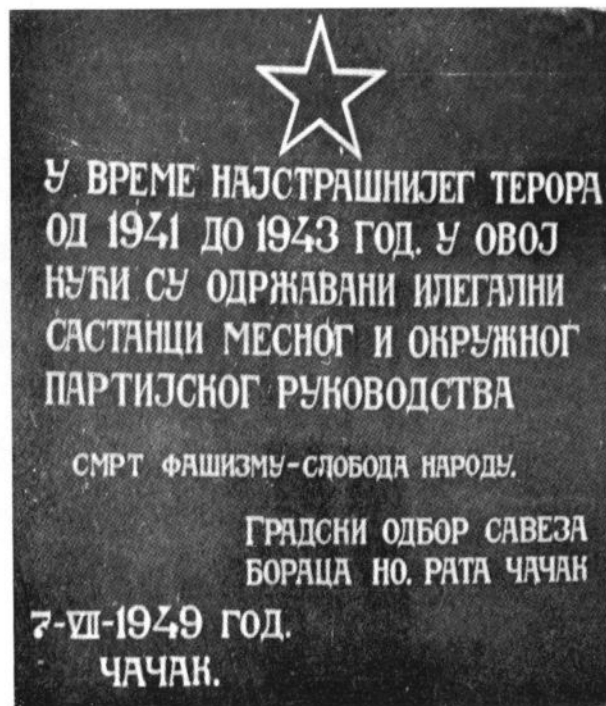
23.

24.

25

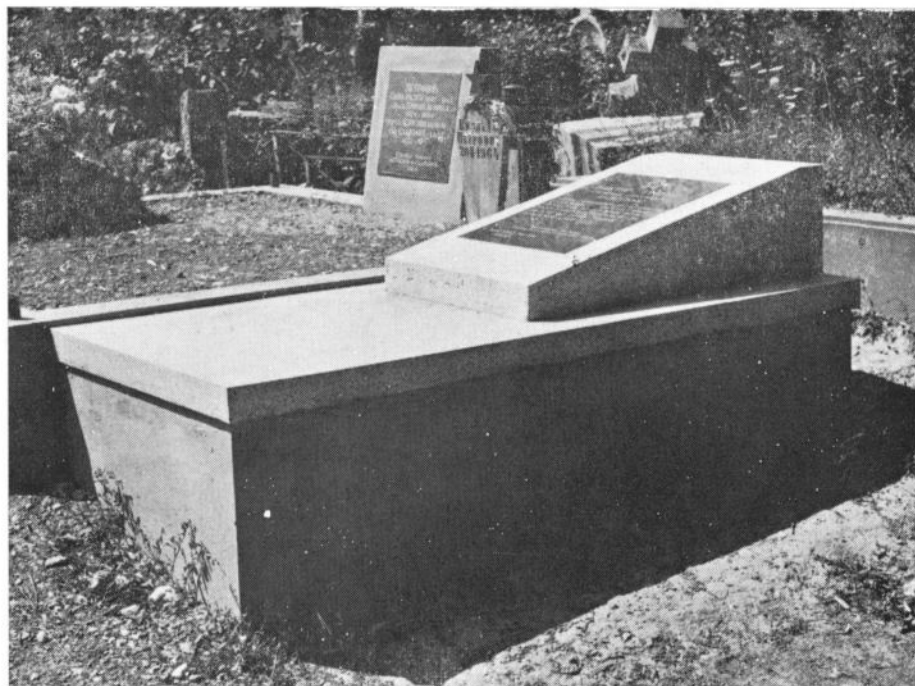

26,

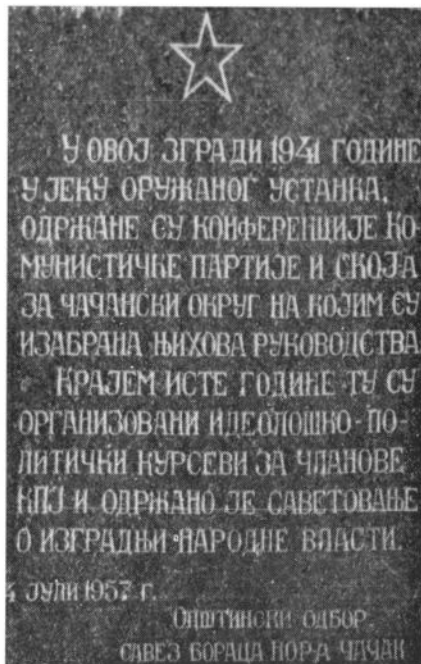

27.

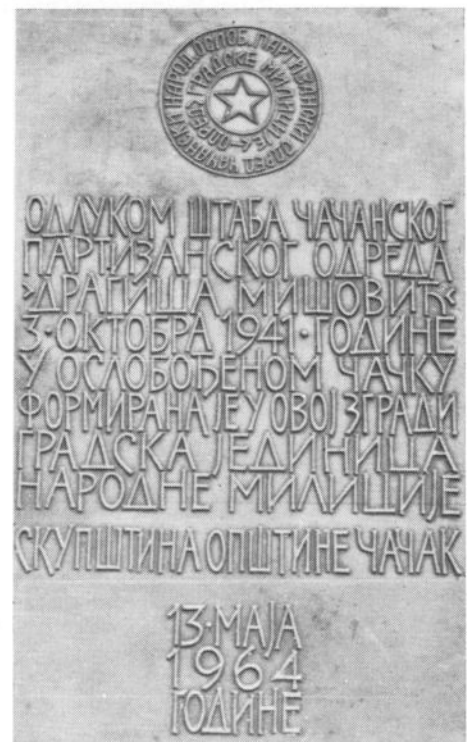

28

29.

31.

30.

МИЛОВАН ВУЛОВИЋ

MONUMENTS MEMORIAUX DES LA GUERRE DE LIBERATION
DANS LA REGION DE ČAČAK

Le Musée National de Čačak accorde, dans ses efforts de préservation de l'héritage culturel, une attention particulière aux monuments mémoriaux de la guerre de libération et de la révolution. Ces monuments de forme diverse — monuments proprement dits, plaques mémoriales, bustes, fontaines etc. ont été posés pour rappeler des endroits historiques, des personnalités ou événements importants et le prochain numéro traitera des monuments dans les agglomérations de la région, couvert par la circonscription du Musée.

Le but de ce travail est de présenter et cataloguer tous les monuments de la région. Ce cahier du Recueil parle des monuments situés dans la ville de Čačak et le prochain numéro traitera des monuments dans les agglomérations de la région, classées par ordre alphabétique. Chacun des monuments est décrit, ses dimensions et les données essentielles sont citées et le texte de l'inscription est reproduit dans sa forme originale.

Ce travail n'est qu'une des contributions du Musée National à la célébration du Trentenaire de la Révolution, les monuments, sans égard à leur valeur en tant qu'œuvres d'art, ont une valeur historique et culturelle.

Milovan VULOVIĆ